nime a samaritanis recepti abierunt in aliud castellum. ex
cie predicatores insinuat. quib; si loco quo predicare ap
petunt forte excepti non fuerint. expedit alibi ire; Igi
tur ipse apostolus domini iacobus; cuius sollempnia his dieb; cele
bramus. dominicam magestatem pro nostra cunctorum q; salute iugi
ter exorare dignetur. ut dominus noster ihesus christus qui pulcherri
mam ac uenerabilem faciem suam pergendi in ierusalem firma
uit. discipulorum q; suorum iacobi et iohannis austeritatem diligen
ter increpauit. diuinis mandatis illos inbuit. quiq; ad
saluandum animas non ad perdendum se aduenisse dixit. nos
bonis operib; confirmet. delictorum nostrorum austeritatem a nob
auferat. doctrinis celestib; nos repleat. animas nostras sal
uet. quatinus in celesti ierusalem eius faciem graciosam beato
iacobo ducente uidere salubriter mereamur. qui cum patre
et spiritu sancto uiuit et regnat deus. per infinita secula seculorum amen; Amen.

IIII. KL. AUG. INFRA OCT. S. IACOBI. V. DIE;

LECTIO. S. EVANGELII. SECUNDUM MATHEUM;

In illo tempore. Assumpto petro. dominus ihesus et
duobus filiis zebedei iacobo et iohanne. cepit contristari et
mestus esse; Et reliqua. SERMO BEATI IERONIMI
DOCTORIS EIUSDEM LECCIONIS;

Cap. xiiii.

In presenti capitulo ostendit. quod dominus ueritatem assump
ti probaret hominis. uere quidem contristatus sit. sed ne
passio in animo illius dominaretur. propassione cepit con
tristari; Aliud est enim contristari. et aliud incipere contris
tari; Contristabatur autem. non timore paciendi. qui
ad hoc uenerat ut pateretur; Et petrum timiditatis
arguerat; sed propter infelicissimum iudam. et scandalum omnium
apostolorum. et reiectionem populi iudeorum. et euersionem misere hie
rusalem; Unde ionas super ariditatem cucurbite. uult edere con
tristatus. nolens perire quondam tabernaculum suum; Si
autem tristiciam animi. non affectum saluatoris erga perituros
sed passionem heretici interpretantur. respondeant quomodo
exponunt illud. quod ex persona dei per iezechielem dicitur. et

[illegible]

in omnib; istis contristabari me; Tunc ait illis; Tristis est aīa
mea usq; ad mortē; Sustinete hic & uigilate mecū; Que cōs-
tristatur anima ē. s; non ppt mortē. s; usq; ad mortē cōstris-
tatur. donec aplos sua liberet passione; Quod autē pcepit
sustinete hic & uigilate mecum. n a sōno phibet cui tem-
pus non erat. imminente discrimine. s; a somno infidelita-
tis & torpore mentis; Dicant ergo qui irracionabilē ihm sump-
sisse animā suspicantur. quomodo contristetur. & nouerit temp'
tristicie; Quāquam enī & bruta merant animalia. tamē nō
nouerūt. nec causas nec temp' usq;quo debeant cōtristari; Et
progressus pusillum. pcidit infaciē suā. adorans dicens; Mi
pater. si possibile ē. transeat ame calix iste; Veruntamē n sic
ego uolo. s; sic tu uis; Dato aplis precepto ut sustinerent
uigilarentq; cū dn̄o paululum. procidens ruit in faciē su-
am. & humilitatē mentis. habitu carnis ostendit. dicitq; blā-
diens; Mi pat. & postulat. ut si possibile ē. transeat abeo
passionis calix; de quo supra diximus. Postulat autē n time-
re paciendi. s; misedia prioris popli. ne ab illis bibat calicē
propinatum; Unde & signanter non dixit. transeat āme calix
s; calix iste. hoc ē. popli iudeorum. qui excusacionē ignorancie
habē non potest. si me occiderit habens legē & prophas. qui
me cotidie uaticinātur; At tamē reuertens insemet ipso.
quod ex hominis psona trepidans renuerat. ex dei filiiq; cō-
firmat; Veruntamē n sic ego uolo. s; sic tu uis; Non inquit
hoc fiat. quod humano affectu loquor. sed ppt qd ad terras
tua uoluntate descendi; Et uenit ad discipulos. & inuenit
eos dormientes; Et dicit petro sic; Non potuistis una ho-
ra uigilare mecū. Ille qui supra dixerat. etiā si omīs scan-
dalizati fuerint inte. ego nūquam scandalizabor. nc tristicie
magnitudine somnū uincere non potest; Vigilate & ora-
te. ut non intretis intemptacionē; Impossibile ē. humanā
animā n temptari; Unde & in oracione dn̄ica dicimus; Ne
nos inducas intēptacionē. quā ferre n possumus; Non temp-
tacionē penit' refutantes. s; uires sustinendi intemptacioni

bus deprecantes; Ergo et in presenti non ait. uigilate et o
rate ne temptemini. sed ne intretis in temptacionem; hoc est.
temptacio uos non superet et uincat. et intra suos casus tene
at; Verbi gratia; Martir qui pro confessione domini sanguinem fun
dit. temptatus quidem est. sed temptacionum retibus non ligatur;
Qui autem negat. in plagas temptacionis incurrit; Spiritus
quidem promptus est. caro autem infirma; Hoc aduersum teme
rarios. qui quicquid crediderint putant se posse consequi; Ita
que quantum de ardore mentis confidimus. tantum de carnis
fragilitate timeamus; Sed tamen iuxta apostolum. spiritu carnis opera
mortificantur; Iterum secundo abiit et orauit dicens; Pater mi si non
potest hic calix iste transire nisi bibam illum. fiat uoluntas
tua; Secundo orat ut si niniue aliter saluari non potest. nisi
aruerit cucurbita. fiat uoluntas patris. que non est con
traria filii uoluntati. dicente ipso per prophetam. ut facerem
uoluntatem tuam deus meus uolui; Et uenit iterum. et inuenit eos
dormientes; Erant autem oculi eorum grauati; Solus orat
pro omnibus. sicut et solus patitur pro uniuersis; Languescebant
autem et opprimebantur apostolorum oculi negacione uicina; Tunc
uenit ad discipulos suos. et dicit illis; Dormite iam et re
quiescite; Ecce appropinquauit hora; Post quam tercio ora
uerat. ut in ore duorum uel trium testium staret omne uerbum.
et apostolorum timorem sequenti penitencia. impetrauerat cor
rigendum. securus de passione sua. pergit ad persecutores. et
ultro se interficiendum prebet; Dicit que discipulis suis; Sur
gite eamus; Ecce appropinquauit qui me traditurus est;
Non nos inueniant quasi timentes. et retractantes. sed ultro per
gamus ad mortem. ut confidenciam et gaudium passuri uideant;
Igitur ipse de quo loquimur. confidenter ad regnum celestis gau
dium perpetuum nos perducere dignetur. ihesus christus dominus noster. qui
dilecto suo iacobo apostolo et iohanni fratri eius condoluit in passione
sua. uelut carus caris suis. mesticiam suam ostendens eis et
dicens. tristis est anima mea usque ad mortem. qui cum patre et spiritu
sancto uiuit et regnat deus. per infinita secula seculorum amen.

III. KL. AUG. INFRA OCTAVAS S. IACOBI. VI. DIE.
LECO SCI EVANGELII. SECDM MARCUM;

IN illo tpr. Accesserunt ad dnm ihm filii zebedei iacobus et
iohs. dicentes; Magister uolumus ut quodcumq; petierimus
tibi. facias nobis; At ille dixit eis; Quid uultis ut faciam
uobis. Et dixerunt; Da nobis ut unus ad dexteram tuam
& alius ad sinistram sedeamus in gloria tua; & reliqua.

OMELIA BEATI GREGORII PP. EIUSDEM LECTIONIS;

Cap. xviii

QUIA natalem beati iacobi
apli & mris hodierna die colimus fratres
mei. nequaquam nos á uirtute eius pacien
tie estimare extraneos debemus; Si enim
ad iuuante nos dno uirtutem paciencie
seruare contendimus. & in pace ecclesie ui
uimus. et tamen martirii
palmam tenemus; Duo quippe
sunt martirii genera. unum
in mente. aliud in mente simul & actione; Itaq; esse marti
res possumus. etiam si nullo ferro persecutiencium trucidamur.
Mori quippe a persequente. martirium in aperto opere est.
ferre uero contumelias. odientem diligere. martirium est in
oculta cogitacione; Nam quia duo sunt martirii genera. u
num in oculto opere. aliud in publico. testatur ueritas. q
zebedei filios requirit dicens; Potestis bibere calicem quem
ego bibiturus sum. Cui cum protinus respondent possumus.
ilico dns respondit dicens; Calicem quidem meum bibetis.
Quid enim per calicem. nisi dolorem passionis accipimus. De
quo alibi dicit; Pater si fieri potest transeat a me calix
iste; Et zebedei filii id est iacobus & iohs. non uterq; per mar
tirium occubuit. & tamen quod uterq; calicem biberet audiuit.
Iohs namq; nequaquam per martirium uitam finiuit. sed tamen mar
tir extitit; Quia passionem quam non suscepit in corpore.
seruauit in mente; Et nos ergo hoc exemplo sine fer
ro esse martires possumus. si pacienciam ueraciter in a

le vii

Vir de paciencia singulari ...

nimo custodiamus; Non abre arbitror frs kmi. si unū
nobis exemplum seruande paciencie ad edificationem lo-
quor; Fuit quidā dieb; nr̄is stephs nomine. pat̄ monasterii.
iuxta reatine urb mēnia constituti; Vir ualde scs. paciencie
uirtute singularis; Et sup se multi q̄ illū nouer̄t eiq; ul̄
uitam ul̄ obitū narrant; Erat autē hic lingua rustica. s;
docta uita; hic p amore celestis patrie cuncta dispexerat.
possidē aliquid in hoc mundo fugiebat. tumultū deui-
tabat hominū; Crebris ac plixiorib; oracionib; intent9 erat;
Virtus tam̄ paciencie in eo uehement̄ excreuerat. ita ut
eū sibi amicū credet. q̄ sibi molestie aliquid irrogasset;
Reddebat cōtumeliis gras; Si qd in ipsa sua inopia ei dāp-
num fuisset illatū. hoc maximū lucrū putabat; Om̄s suos
aduersarios nil aliut q̄ adiutores estimabat; Hunc cū dies
mortis egredi de corpore urgeret. cōuener̄t multi ut tam
scē anime de hoc mundo recedenti. suas aīas cōmdarent; Cū
q; circa lectū illius hi q̄ cōuenerant om̄s assisterent. alii cor-
poreis oculis ingredientes anglos uiderunt. s; dicere aliqd
nullo m̄ potuerunt; Alii omnino nichil uider̄t. s; om̄s qui
aderant ita uehementissim9 timor pculit. ut nullus egre-
diente illa scā aīa illic stare potuisset; Et hi ergo q̄ uiderāt.
7 hi qui omnino nil uidant. uno om̄s timore pcussi 7 ter-
riti fuger̄t; Nullusq; illic assistere illo moriente potuit; Pen-
sate fr̄s. omps ds qualit̄ terreat quando districtus iudex
uenturus est. si sic assistentes terruit. quādo grat9 remu-
nerans uenit; Aut qualit̄ timeri potest cū uidi potuerit.
si sic mentes presenciū strauit. et quando uideri non potu-
it; Ecce frs kmi seruata illa 7 i ecclāstica pace paciencia.
ad quantū hunc retribucionis culmen euexit; Quid huic
suus cōditor intus dedit. de quo nob tantā glam in die
eius exitus 7 foris innotuit. Quib; hunc credam n̄ scis
martirib; sociatū. quem adtestantib; corporeis quoq; oclis
beatis spiritib; constat ēē susceptū; Nullo iste gladio pcus-
sus occubuit. 7 tam̄ coronā paciencie quā in mente te-

nuit. in egressione percepit; Probamus cotidie uerum esse quod ante nos dictum est; Quia sancta ecclesia electorum floribus plena. habet in pace lilia. in bello rosas; Sciendum preterea est quod tribus modis uirtus pacientie exerceri solet; Alia namque que a deo. alia que ab antiquo aduersario. alia que a proximo sustinemus; A proximo namque persecuciones. dampna. et contumelias. ab antiquo enim aduersario. temptamenta. a deo autem flagella toleramus; Sed in omnibus tribus modis uigilanti oculo semet ipsam debet mens circumspicere. ne contra mala proximi pertrahatur ad retribucionem mali; Ne contra temptamenta aduersarii seducatur ad delectacionem uel consensum delicti; Ne contra flagella opificis. ad excessum ruat murmuracionis; Perfecte enim aduersarius uincitur. quando mens nostra et inter temptamenta eius a delectacione et consensu. et inter contumelias proximi custoditur ab odio. et inter flagella dei compescitur a murmuracione; Hec habentes retribucionis nostre presentia bona requiramus; Nam per laborem pacientie. bona speranda sunt sequentis uite; Ut tunc premium nostri laboris incipiat. quando omnis iam labor cessat; Unde et per psalmistam dicitur; Non in finem obliuio erit pauperis. pacientia pauperum non peribit in finem; Quasi enim perisse pacientia pauperum cernitur. cum nichil pro illa in hac uita humilibus recompensatur; Sed pacientia pauperum in finem non perit. quia tunc eius gloria percipitur. cum simul omnia laboriosa terminantur; Seruate ergo fratres in mente pacienciam. et cum res exigit exercete in operacione; Nullum uestrum ad odium proximi contumeliosa uerba commoueant. nulla peritura rerum dampna perturbent; Si enim fixa mente mansura diuina pertimescitis. dampna rerum transeuncium grauia non putatis. si eterne retribucionis gloriam concupiscitis. de temporali iniuria non doletis; Tolerate ergo aduersarios uestros. sed fratres diligite quos toleratis. eterna premia pro dampnis temporalibus querite; Nec quisquam uestrum suis se uiribus hanc implere posse confidat. sed optinere precibus. ut ipse hanc que imperat

tet; Et scimus quia petentes libenter exaudiet. quando hoc
petitur largiri quod iubet; Cum continue pulsatur in prece. con
cite opitulatur in temptacione. per ihesum xpistum dominum nostrum. qui cum
eo uiuit dominator et regnat deus in unitate spiritus sancti. per omnia secula
seculorum amen; II. KL. AUGUSTI. INFRA OCTAVAS
SCI IACOBI. VII. DIE.
SERMO BEATI LEONIS PP. DE SCO IACOBO.

EXULTEMUS in domino dilectis-
simi. et congruis honoribus festiuitatem
beati iacobi celebremus; Nobis enim
diuina procurante gratia. specialiter datus
est patronus. quem communiter ueneratur
uniuersus mundus; Quis est enim
tam publicus aspernator in toto mundo.
qui cupide non desideret beati iaco-
bi sese muniri patrocinio. Illi enim
ex toto mundo per preruptas rupes montium. per insidias latro-
num. per aporiaciones predonum. per innumeras fraudes hos-
pitum. peregrinorum frequens est in gallecia concursus; Et ni-
mirum dignum est. ut illum omnis ueneretur in terris. quem tan-
tis coruscum uirtutibus. deus sublimauit in celis; Hic est
xpisti primicerius. qui pregustata in monte future resurrectionis
dulcedine. more boni uexilliferi. primus fertur in prelium; Non
illum auertit a fide obstinata iudeorum cecitas. non retarda-
uit a bono opere herodis nota crudelitas; Hic est enim trium co-
lumnarum sancte ecclesie. quas commemorat paulus apostolus ad gala-
tas. non infima columpna; Sicut enim iuxta numerum filiorum
beati iacob dominus duodecim discipulos elegit. quos et apostolos
uocauit. ita iuxta numerum sanctorum patriarcharum uidelicet
abrahe isaac et iacob. ex ipsis duodecim quadam prerogatiua
dilectionis atque uirtutis. tres. scilicet sanctum petrum et beatum iacobum
et iohannem fratrem eius. quasi principes et columnas ceterorum

constituit; Sanxerat enim ex ore sapientissimi salomonis: quod funiculus triplex non facile rumpitur; Hos & quasi funiculum glutino caritatis compactum. quo circumligarentur & munirentur alii: magistros & tutores instituit. His sua secreta plenius ceteris reuelauit. his ante resurrectionem in transfiguracione gloriam future resurrectionis ostendit. hos resuscitaturus filiam archisinagogi: solos secum introduxit; Appropinquante etiam passione. uolens suscepte carnis ostendere humanitatem. quam pro nobis susceperat: ne desperarent homines sue carnis infirmitatem sencientes: in ualle iethsemani agonem suum patri commendaturus: hos ut secum orarent assumpsit; Si enim sua secreta omnibus reuelaret: uel passio sua impediretur: uel uisa passione scandalizarentur etiam electi; Unde apostoli iubentur tacere de christo & sanati prohibentur gloriari de remedio: et demones precipiuntur silere de dei filio; Loquimur enim ait apostolus dei sapienciam in misterio absconditam: quam nemo principum istius seculi cognouit; Si enim cognouissent: nunquam dominum glorie crucifixissent; Hoc est nunquam me redimi domini morte fecissent; His ergo merito sua secreta reuelauit. quos firmos & constantes in sua dilectione esse cognouit: quos tempore apto in erudicione proximi impigros esse presciuit; Quod & in uocacione eorum bene potest perpendi; Uocatus est enim supra mare galilee petrus cum fratre iacobus cum fratre; Soli enim predicacionis officio digni debent estimari: qui firmo amore cum proximo conectuntur. qui non pro terreno commodo. sed ex dilectione sola. uerba uite ceteris propinare festinant; Petrus ad uocationem domini. nauiculam cum retibus id est totum quod habebat reliquit; Beatus uero iacobus non solum nauem cum retibus reliquit. quod petrus fecerat: sed etiam patrem quem lex iubet diligere & honorare: ad uocem dominicam non respexit; Quid dicam de matre? Certe mater tum ex longe educationis beneficio. tum quia magis mulierum est. adtrahere sibi filios blandiendo quam uirorum: carior filiis solet esse quam pater; Sed & hanc beatus iacobus insalutatam reliquit; Felix preuaricator legis. qui legem legis latori more iudaico non preposuit.

le v

nec naturalem affectu̅ co̅sid(er)auit. quia nat(ur)e conditor erat in cau-
sa; Sciebat eni̅ q(uo)d honorandus erat pat(er). & diligenda mater.
s(ed) ei(us) d(omi)n(u)m preponendu̅ non ignorabat; Habebat affectu̅ pii
filii. s(ed) preponderabat obediencia creatoris; Honorandus e(st)
eni̅ pater. honorandi sunt parentes. honorandus e(st). etia̅ bon(us)
primus. s(ed) sup(er) om(ne)s honorandus (et) reuerendus est co̅ditor d(eu)s;
Laudandus (er)go e(st). s(an)c(tu)s petr(us). quia possessione̅ sua̅ aduocatione̅
d(omi)ni reliquit; Sup(er) extollendus e(st). beat(us) iacob(us). qui non solum
legem non adtendit. s(ed) etia̅ causa d(e)i. patris affect(us) atq(ue) mat(ris)
ni non meminit; Oportet eni̅ ut diuinis humana post ha-
beant; Nam si officiu̅ pietatis parentib(us) exibendum est.
quanto magis auctori parentu̅. cui etia̅ g(rati)a p(ro) parentib(us) de-
betur. Quo in loco sane nodosa cauillatio nos purgere
uid(etu)r; Quare eni̅ cu̅ equissim(us) libripens d(eu)s. petru̅ q(ui) pauca
(et) fere nulla collatione beati iacobi & iohis fr(atr)is ei(us) reliquit.
principem ap(osto)lo(rum) constituerit. cu̅ beat(us) iacob(us) (et) iohis fr(ater)
eius cognati saluatoris s(ecundu)m carne̅ fuerint. & multo plura
q(ua)m petr(us) p(ro) d(omi)no reliquerint. qua̅ difficultatis angustiam qui-
dam sic enodare conant(ur); Autumant eni̅ petru̅ plus cet(er)is
d(omi)n(u)m dilexisse. q(uo)d si euangelica attestacione p(ro)barent. sine
riuale eis consenciendu̅ e(ss)e iudicarem(us); Quid eni̅ miru̅ si
d(eu)s ei supra cet(er)os p(ri)ncipatu̅ contulit. q(ui) se amoris preroga-
tiua supra cet(er)os dilexerit. S(ed) n(on) euangelii astipulatione ro-
boret(ur). temerariu̅ e(ss)e sup(er) dilectione ap(osto)lo(rum) iudiciu̅ reputa-
mus; Cu̅ eni̅ d(omi)n(u)s interrogauit petru̅ dicens. simon iohis
diligis me plus his. petrus ia̅ edoctus non p(re)sumere. respo̅-
dit d(omi)ne tu scis quia amo te; Ac si diceret; Scio q(ui)a ego
integro corde ut tu melius nosti te diligo. quantu̅ u(er)o alii
te diligant ignoro; Si (er)go petr(us) ignorat. quis est ille sapi-
encior ap(osto)lo(rum) p(ri)ncipe. q(ui) conat(ur) astruere petru̅ int(er) ap(osto)los
d(omi)n(u)m magis dilexisse. Omissis (er)go ambagib(us) dicam(us) iuxta
beatu̅ iheronimu̅. q(uo)d p(ro)pt(er) etate̅ d(omi)n(u)s illis petru̅ p(re)posuit;
Erat eni̅ beat(us) iacob(us) iuuenis. (et) iohis fr(ater) ei(us) pene puer. petr(us)
u(er)o senior. (et) p(ro)gresse etatis; Bon(us) (er)go magist(er) q(ui) occasione̅ iur-

giu auferre debeat discipulis. & dixerat eis pacē meā do uobis
pacē meā relinquo uobis. causam inuidie prebere uideretur
si adolescentes homini iā seniori preponeret; Voluit etiam
prudentissimus dn̄s nob̄ prebē exemplū. ut nullū n̄ puectē
etatis ad magisteriū scē ecclē sublimare presumeremus; So-
lent eni iuuenes plerumq; simulare religionē. ut mature ad
indebitū assumant honorē; Multociens etiam quāuis boni fu
erint. qa nondū bene pbati sunt. ppt̄ honorē indebitū relabun
tur; Qt̄ aut̄ ex hui̅ modi negligentia in scā ecclā euenerīt
calamitates. non ē. nr̄e possibilitatis referre; Vnde ioseph
ante triginta annos egipti non suscepit pncipatū. nec iohs
baptista quo maior non surrexit inter natos mulierū. n̄ tri
ginta annoꝝ pdicandi inchoauit officiū; Nec ezechiel nisi
eodē tēpore pphetandi meruit ministiū. nec ipse dn̄s in se
ipso mores sue ecclē instituens. n̄ tricenarius salutifere pre
dicationis dedicauit exordiū; Possum̄ etiā dicere qd ideo pru
dens dn̄s noluit cognatis suis quā uis bonis pncipatū sup
ceteros dare. ne non p scitate illoꝝ fecisse uideret̄. s; p cōsanguini
tate; Volebat & enim iā tū quoꝝdā prauitati obuiare. qui
honores ecclasticos. 7 & stipendia paupib; spu debita. non
religioni tribuunt s; consanguinitati; Pretea beat̄ iacob; 7
iohs fr̄ ei̅ adhuc tirena sapientes & primatū sup ceteros affec
tantes. matrē suā quā apud dn̄m plimū ualere. tū p pin
quitate generis. tū religione scitatis cognouerāt. ad impe
trandū primatū impegerant; Dn̄s ḡ intelligens p semet
ipsū quam plimos tū per se. tū p potentes hui̅ scli ad ho
nores ecclasticos absq; iure se intrusuros. uolensq; sue ecclē
consulere. ut nullū ingerentē se susciperet. illos ad pmatum
non admisit; Post ascensionē u̅ iam edocti. non de pmatu
contendunt. s; unanimit̄ iacobū iustū ppt̄ scitatis eminen
ciā qua apud plm prefulgebat. sup se constituunt epm̄.
docentes talē debē ad scē ecclē gubnaclm puehi. q̄ fauorem
popli scitate adqrat; Vnde clemēs alexandrin̄ doctor egre
gius. in sexto disposicionis sue libro. petrus inquit 7 iacob

bus et iohis post ascensionē saluatoris quāuis ab ipso fuerint omni
bus pene prelati. tamē non sibi uendicant primat⁹ gl(ori)am. s; iaco
bum q(ui) dicebat(ur) iustus. apl(oru)m ep(iscopu)m constituunt; Hic enī ex utero
matris sc(u)s fuit. uinū & siceram non bibit. ferrū in capite ei⁹
non ascendit. oleo non ē. punctus. balneis non ē. usus; His
racionib; patere putam⁹. q(uo)d d(omi)n(u)s beato iacobo et iohi f(ra)tri eius.
petrū p(re)posuerat; Misterium etiā ē. maximū. q(uo)d hi tres colūp
ne alior(um) constituunt(ur); P(er) hos enī p(ri)ncipales uirtutes. s(ci)l(icet) fides.
spes. caritas figurant(ur); Per petr(um). fides qua incipim(us). p(er) iacobū.
spes q(ua) erigim(ur). p(er) iohēm caritas qua cōsumam(ur) intelligitur; Me
rito (er)go p(ri)ncipatū tenet petr(us). quia sine fide inpossibile est pla
cere d(e)o; S; q(ui)a fides inutilis ē. nisi carnis lascivia constringa
tur. et diabolus a b sede cordis exterminet(ur). recte seq(ui)t(ur) iacob; q(ui) sup
plantator int(er)pretat(ur); S; & hoc cū fecerim(us). non n(ost)ris uirib; sed
diuine g(rati)e ascribere debem(us); Vnde iohs seq(ui)t(ur). q(ui) g(rati)a di(ci)t(ur);
Nec silencio pretereundū ē. q(uo)d his solis trib; d(omi)n(u)s nomina
imposuit; Simon enī ob sinceritatē fidei. quā int(er)rogante
d(omi)no cōfessus ē. petr(us) ē uocatus; Beat(us) u(er)o iacob; et iohs fr(atr)es ei(us). q(ui)a
carnis ips(iu)s uera germanitate erant coniūcti. non separatim
nomina suscipiunt. s; cōmuniter ex fidei firmitate atq; mag
nitudine. boanerges id est filii tonitrui s(un)t uocati; Q(uo)d aut(em)
tonitruū istud ē. cui(us) filii facti sunt beatus iacob; et iohs. Ip
se nimirū ē. qui de nube sup(er) x(ristu)m intonuit. hic ē filius m(eu)s
dilectus. in quo m(ichi) cōplacui; O stupenda et admiranda benig
nitas saluatoris. qui q(uo)d habebat p(ro)p(ri)ū ex natā. beato iacobo &
iohi dedit habere ex g(rati)a; Nam q(ui)a p(ro) ipso deseruerant patrē
carnalē. dedit eis habere secū patrē celestē; felix recōpensacio.
s; nequaquā a d(omi)no aliena. cui(us) remuneratio semp(er) redundat;
Hunc f(ratre)s efficatiā tonitrui intueam(ur). ut q(ui)d sit filiū toni
trui eē. cognoscamus; Neq; enī parū aut leue ē. q(uo)d supra
dictos filiis patrē relinquentib; a d(omi)no largo remuneratore da
tum est; Tonitruū (er)go nubes cōcutit. fulgura emittit. t(er)ra tre
mere facit. & pluuiis irrigat; hoc (er)go tropologice preceteris be
ato iacobo et iohi d(omi)n(u)s cōtulit; Et q(ui)a beat(us) iacob; erat etate

maior. ordo exposcebat ut inciperet tonitruare prior. Igitur post ascensionem domini beatissimus iacobus plenus spiritu sancto. nubes iudaicas sua predicatione concussit. Arguebat enim eorum maliciam. increpabat eorum duriciam. confundebat eorum inuidiam. Maliciam quidem quia cum de peccatis suis erubescere deberent. non solum se corrigere negligebant. uerum etiam suos correptores odio insanabili persequebantur. Duriciam autem. quia semper quasi innata stulticia. promissiones domini et aperta prophetarum testimonia non capiebant. immo quibusdam fabulosis narracionibus ad stulticiam suam inflectebant. Inuidiam porro. quia si quos diuina gratia afflatos uiderent non solum audire nolebant. uerum insuper detractionibus. odiis et plerumque tormentis quasi maleficos afficiebant. Super omnia ihesum christum eis obiciebat. cum promissum a lege et prophetis demonstrabat. eius beneficia eis exibita commemorabat. eisque tantis beneficiis ingratis eterna tormenta nisi penitenciam agerent promulgabat. Sic beatissimus iacobus intonabat minis. densitatem peccaminum dissipando. fulgurabat etiam miraculis. corda simplicium illuminando. effundebat pluuiam salutarem. mentes paruulorum refocillando et confortando. Aperiebat oracula prophetarum. aperiebat mysteria scripturarum. astruebat per omnia christum. Confundebantur scribe et pharisei. stultis et ridiculosis exposicionibus legem pocius destruentes quam exponentes. Confundebantur saducei. fabulosis narracionibus resurrectionem negantes. Confundebantur super omnes irrefragabilibus racionibus confutati christi crucifixores. quid facerent. quo se uerterent nesciebant. Vincebantur enim racionibus. erubescebant auctoritatibus. confundebantur miraculorum uirtutibus. Erat illo in tempore quidam magus nomine ermogenes. qui artibus inimici seductus. alios seducere non cessabat. Habebat enim hic magus cum inimico humani generis tantam familiaritatem. ut magis imperare uideretur. quam qui ei imperabat. Iudei ergo huius magi contra beatum iacobum implorant auxilia. ut cui racione resistere nequibant. saltem maleficiis magicis non uincerentur. Et quia magus erat sapiencia seculari preditus. et falsitate miraculorum suffultus. sapiencia humana tonitrui beati iacobi parabant iudei retundere. miracula que eius miraculis ma-

gi sperabant obfuscare; Beatus autem iacobus non solum asserciones ma
gi destruxit. uerum etiam miracula que arte demonum faciebat adni
chilauit. ipsumque magum cum discipulo ad dominum conuertit; O stulti corde
iudei. quid inani opera contra filium tonitrui laboratis. Quo nam
obice. obstruere os eius paratis. quod ex obstaculo semper grandescit.
Non sedatur minis. non seducitur fallaciis; Si uultis eius cassare stre
pitum. auferte uestrorum densitatem peccaminum; Certe non fit ter
ribilis eius sonitus. non existat densarum nubium concursus; Exinanite
cordium uestrorum nubes. et terror tonitrui amittet uires; Iudei ergo uic
to mago atque conuerso. iam desperantes et tonitruum beati iacobi
non ferentes. herodem regem satis pronum ad scelera maxima. pecu
nia sibi alliciunt. et ad beati iacobi necem impellunt; De isto au
tem herode quoniam etiam peritorum ob ignoranciam historiarum uacillat
sentencia. quis fuerit. et a quibus progenitoribus ortus. dici uidetur;
Plurimi namque herodem tetrarcham magni uidelicet herodis filium.
qui iohannem baptistam decollauit esse existimant; Qui nimirum ex igno
rancia istoriarum falluntur; herodes enim tethrarcha ut refert eccla
stica istoria. iosephi adducto testimonio. multis excruciatus
modis. a gaio cesare exilio dampnatus est exilio; herodes autem
qui beatum iacobum occidit. ut in loco suo dicemus in regno uitam
finiuit; Sed etiam quidam archelai filium fuisse somniant. quorum oppinio
ex hoc facile refellitur. quod archelaum filium habuisse quem heredem
post se relinqueret. nulla narrat istoria; dimissis ergo oppinio
nibus ueridicam istoriarum narracionem sequimur; Narrant enim
istorie herodem magnum qui innocentes propter xpisto occidit. ex marianne
que ex stirpe regia erat. duos filios. aristobolum scilicet et alexandrum
procreasse. quos iam adultos ob suspicionem parricidii occidit; Sed
aristobolus post se filium nomine agrippam superstitem reliquit. cui gaius
cesar principatum super iudeos tradidit; hunc lucas euangelista siue
ob regni dignitatem. siue pocius ob similem herodis crudelitatem. he
rodem nominat; Qui ut se heredem. non solum regni. sed in nequicie
herodis comprobaret. sicut ille xpistum extinguere uoluit in pueris.
sic iste in pecunia iudeorum. et propria nequicia incitatus. eundem cona
tus est opprimere in apostolis; Occidit ergo beatum iacobum gladio. qui in pen

sius et obnixius ceteris xpm predicabat. et iudeos testimoniis
legis et prophetarum confutabat; Coronatus est autem martirio beatus
iacobus inter apostolos primus. imminente paschali sollempnitate
anno post passionem domini circiter undecimo. impii vero claudii ter
cio. ut refert beda super actus apostolorum; Videns vero de iacobi ne
ce se maxime placere iudeis. apposuit apprehendere et petrum.
quia et ipse iudeos purgere videbatur; Sed dominus sciens per semet ip
sum nimiam desolacionem ecclesie sue futuram. si due maxime eius
columpne simul occumberent. sua benignitate de manu hero
dis. et de expectacione iudeorum petrum liberavit; Sed nec beatum iaco
bum multum reliquit. sed continuo tribulatorem vindicavit; Nam ut refert
beatus lucas in actibus apostolorum statim herodes cesaream descendit.
et in die sollempni cum indutus preclara veste pro tribunali consedis
set. ac de sublimi concionaretur ad populum. postquam acclamarent ei
voces dei et non hominis. statim percussit eum angelus domini. eo quod
non dedit gloriam deo. et scatens vermibus expiravit; Quinquage
simum et quartum etatis agens annum. regni vero sui septimum; Hinc
fratres elucet. quam vera sit sentencia. doctissimi salomonis qua dicitur
Impius cum venerit. in profundum peccatorum contempnet; herodes enim qui
male cupiditatis ardorem non extinxit. ideo pecuniam iudeorum
pro iusti nece suscipere non formidavit; Inde vero ad tantam elacionem
elevatus est. ut etiam divinos honores sibi ab adulatoribus oblatos
usurparet; Merito quoque ab ab angelo percussus perit. quem nec sue
salutis cura. nec beati iacobi reverencia. nec divina celsitudo
ab iniquitate revocavit; Hunc fratres dilectissimi in beato iacobo
dei magnalia intueamur; Pulcro autem ordine atque decenti fac
tum est. ut qui erat precipuus in dignitate. primus fieret in pas
sione; Et qui erat prior in monendo. magister efficeretur in
martirio; Protervius quidem fuit in regni postulacione. sed pro
tervior factus est in eius adquisicione; Prius correptus est a domino. quod
sine labore affectaret regnum. modo meretur laudari quod virtutibus
lucratus est illud; Congruebat autem tonitrui filio. ut ter
rena calcaret. celum penetraret. ceteris exemplum preberet; Quo
enim magis secreta domini cognovit. eo ardencius ceteris illum

[Margin: [illegible] passione domini [illegible]]

[Margin: morte herodis agrippe. occidit iacobum. petrum incarceravit]

imitari debuit; Sed nec preces matris quibus sedem regni filiis poposcerat cassate sunt. quia ut quidam sapiens in hymnidicis laudibus astruit. Iohanni asia que est a dextra. beato uero iacobo hispania que est a sinistra: in diuisione prouinciarum contigerunt; Unde beatus iacobus ut creditur. sua ammonicione post passionem suam a discipulis in hispania est transuectus. et in fine gallecie quod nunc compostella nuncupatur. honorifice est sepultus. ut non solum hispanos quos sibi in sorte contigerant suo patrocinio regeret: uerum etiam corporis sui thesauro confortaret; Gaude ergo hispania tanto illustrata iubare. tripudia. superstitionis eruta errore; Gaude quia per aduentum tanti hospitis. beluinam ferocitatem deposuisti. et humilis Christi iugo ceruicem prius indomitam supposuisti; Plus enim tibi contulit beati iacobi humilitas: quam omnium regum tuorum inanitas; Illa etenim te subleuauit ad celum: isti te depresserunt ad baratrum; Isti te coinquinauerunt idolis sacrificando: illa te mundificauit cultum ueri dei tradendo; Felix es hispania rerum plurimarum copia. sed felicior es beati iacobi presencia; Felix es quia in tempie similis es paradiso: sed felicior es quia commissa es celi paranimpho; Olim quidem pro columnis herculis fama uane opinionis fuerat gloriosa. sed nunc beato iacobo firmissima columna felicius es subnixa; Ille perniciosa superstitione te illexerant diabolo: hec pia intercessione te innexuit creatori tuo; Ille lapidee tuam augebant infidelitatem. hec spiritualis adquisiuit tibi gratiam salutarem; Nos ergo fratres dilectissimi largitori omnium bonorum gratias referamus. cuius insolita misericordia tanto thesauro ditati sumus; Beati uero iacobi deuotis mentibus sollempnia celebremus: eiusque patrocinium incenso piarum precum nobis adesse flagitemus; Sed qui uult eius uenerari sollempnia. debet edomare carnalia desideria; Nulla colluuio libidinis eum commaculet: nullus elacionis fastus inflet; Non ire facibus inflammetur: non liuore inuidie torqueatur; Quia enim sanctus est qui laudatur. mundus debet esse. qui ueneratur; Sordent enim ei laudes: qui in corde suo molitur fraudes; Mundemus ergo corda nostra: ut sint accepta pre-

conia nra; Et nitamur ut simꝰ ei similes. si uolumꝰ nras susci
pi laudes; Unde iohs os aureū doctor egregius ait; Quisqs
iustor glas frequenti laude colloqtur. eor mores scos atq; iu
ciam imitetur; Aut eni immitari debet si laudat. aut lauda
re non debet. si immitari detrectet; Nam si ppterea scos fide
les q; diligimus. qd in ipsis iusticiā fidemq; suscipimꝰ. possu
mus nos quoq; ee. qd sunt. si agamꝰ qd egerūt; Beatū ḡ ia
cobum imitemur. & eiꝰ immitacione & auxilio filii tonitrui
efficiamur; Nubes peccaminū nra predicatione rūpamꝰ. non
adulacionis blandimento foueamus; Terrena nos non capiāt
s; nra uirtute cōcussa tremiscant; Corda simpliciū saluta
ri pluuia predicationis irrigemꝰ. & pferre germina uirtutū
sua ammonicione faciamus; Nimirū si sic fecerimꝰ. filii to
nitrui erimus; Certe beatū iacobū nec seuicia iudeor ter
ruit. nec arrogancia phariseor edomuit. nec herodis infi
nita uecordia a pdicatione uerbi dei cōpescuit; Nec nos fr
moueant diuitū supcilia. nec carnaliū demulceant emolu
mta. nec seuor pncipū deterreant tormta. quo minus sce
predicationis exequamur officia; Immitemr eiꝰ caritatē. ut
etiam inimicis nris exibeamꝰ benignitatem; Profecto iosias
funē in collo eiꝰ miserat. & ad iudicē seuissimū trahebat;
S; postquā uidit p beatū iacobū sanatū paraliticū. mox illū
penituit suor facinor; Et pcidens ad pedes beati iacobi. ue
niam obtinuit precib; quam quesiuit; O uere xpi discipls. q
sic fuit ad ignoscendum paratus; Non intulit iosie penas.
qd pmus in eū iniecerat manus sacrilegas; Et mirū immo
dū eū meruit habere passionis cōsortē. quē primū senserat
psecutorē; Hec ē. uere immutacio. dextre excelsi; Nos itaq;
frēs karitatē ad inuicē habeamꝰ. nulli iniuriā faciamꝰ. s; illa
tam nobis equanimiter toleremus; Sic nimirū beati iaco
bi imitatores efficiemr. sic illū patronū habere merebimur;
Sic ad fontē misericordie nras deferet preces. & precib; su
is faciet efficaces; Prestante dno nro ihu xpo. cui ē. hono
& gla. in scla sclor amen;

Immitem & bi iacobi pie
tatē. q paralitici sanauit in
firmitatem;

II. KL. AUGUSTI. INFRA OCTAVAS SCI IACOBI APLI. VII. DIE.

Lectio sancti evangelii secundum matheum.

IN illo tempore: Accessit ad dominum ihesum mater filiorum zebedei cum filiis suis iacobo et iohanne. adorans et petens aliquit ab eo; Qui dixit ei: Quid uis. Ait illi; Dic ut sedeant hii duo filii mei. unus ad dexteram tuam et alius ad sinistram tuam. in regno tuo; Et reliqua;

Sermo beati Iheronimi doctoris. atque iohannis episcopi eiusdem lectionis. in natale s. iacobi apostoli fratris iohannis evangeliste. qui requiescit in territorio gallecie;

Cap. XVI

SOLLEMPNITATEM hodiernam gloriosissimi ac piissimi patroni nostri sancti iacobi apostoli. toto orbe terrarum uenerabilem. dilectissimi fratres deuotissime celebrantes. sancti euangelii lectionem expositione transcurramus. quatenus intencio uestra intelligat. qualiter regnum dei postulare debeat; Ait enim mater filiorum zebedei ad dominum; Dic ut sedeant hii duo filii mei. unus ad dexteram tuam et alius ad sinistram. in regno tuo; Unde oppinionem regni habet mater filiorum zebedei. Cum dominus dixerit. filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis. et condempnabunt eum morte. et tradent gentibus ad illudendum. et flagellandum. et crucifigendum. Et ignominiam passionis timentibus discipulis nunciauerit. illa gloriam postulet triumphantis. Hac ut reor ex causa. quia

post omnia dixerat dns. & tercia die resurget. putauit eum
mulier post resurrectionem ilico regnaturum; Et hoc quod in se-
cundo aduentu promittitur. primo esse complendum. & auiditate
feminea presencia cupit immemor futurorum; Qui dixit ei:
Quid uis. Non interrogat quasi nesciens ut audiret quod
uellet. sed ut illa exponente manifestam faceret irracionabi-
lem peticionem ipsorum; Quia petebant quidem quasi religiosi.
et celestis glorie amatores. Non quasi scientiam habentes hu-
tilium postulacionum & nociuarum; Nam frequenter dns pa-
titur discipulos suos aliquid non recte. aut dicere. aut age-
re. aut cogitare. ut ex illorum culpa occasiones inueniat do-
cendi. et exponendi regulam pietatis; Sciens quia & ipsos er-
ror eorum non nocet presente magistro. & omnis non solum in pre-
senti sed etiam in futuro doctrina eius edificat; Ait illa; Dic ut sede-
ant hii duo filii mei. unus ad dexteram tuam & alius ad sinistram
in regno tuo; Postulat autem mater filiorum zebedei errore
muliebri & pietatis affectu. nesciens quid peteret; Nec mirum
si ista arguatur impericie. cum de petro dicatur; Quando tria
uult facere tabernacula. nesciens quid diceret; Matheus scri-
bit hanc matrem filiorum zebedei dnm postulasse pro illis. sed
marcus ipsorum desiderium atque consilium uolens aperire legentibus;
tacet de interueniente matre. & ipsos pocius dicit postu-
lasse quod ipsorum rogatu per matrem nouerat esse postulatum; De-
nique dns secundum utrumque euangelistam. non matri sed illis respon-
dit; Nescitis quid petatis; Bonum est quidem desiderium. sed con-
siderata peticio; Ideo & si impetrare non debebat, simplicitas
peticionis eorum. tamen confundi non merebatur. quia de amore
dni nascebatur; Propterea non uoluntatem neque propositum eorum
culpauit. sed solam ignoranciam reprehendit dicens; Nesci-
tis quid petatis; Nesciunt quid petant. qui sedem glorie a do-
mino quam nondum merebantur inquirunt; Iam enim delectabat
eos culmen honoris. sed prius uiam habebat exercere laboris; De-
siderabant regnare sublimiter cum xpo. sed prius erat pati
humiliter pro xpo; Ergo debemus et nos ut non illud a

dō petamus quod nos bonū ēē. iudicamus. s; orantes in potesta
te dī ponamus. ut illud nobis exaudiat qđ ipse nobis expedi
re cognoscit; Seqt; Potestis bibe calicē quem ego bibiturus
sum. Homine enī calicis passionē designat martirii. qua
& ipsū & illos decebat cōsūmari. & eidem passioni ad ppans
orabat dicens; Pat si uis. transfer calicē istū ame; Numqđ
nesciebat dn̄s quia passionē ipsius poterant immitari. Sed
idō dicit. ut dn̄o interrogante. & eis respondentib;. om̄s nos
audiamus; Quia nemo potest regnare cū xp̄o. n̄ passionem
xp̄i fuerit immitatus; Dicit ei; Possumus; Non tantū cōfiden
cia cordis sui. quantū ignorancia temptacionis responderit;
Nescientib; enī. desidabile ē. bellū; Sic nescientib; desida
bile ē. bellū. sic & inexptis leuis uidet ēē temptacio passi
onis & mortis; Si enim dn̄s cū intemptacionē passionis ue
nisset dicebat. pat si n̄ potest fieri transeat calix iste ame.
quanto magis non fuerant dicturi qa possumus. si scissent qualis
est temptacio mortis. Magnū qdem habet passio. tamen
mors maiorē habet timorē; Ait illis; Calicem quidē me
um bibetis; Querit quomodo calicē martirii. zebedei filii ia
cobus uidelicet & iohs bibint. cū scriptura narret iacobū
tantū pūssimū apl̄m ab herode capite truncatū; Iohs autē
euanglista. ppria morte uitā finierit; S; si legamus ecclas
ticas istorias in qb; fert qđ ipse ppt martiriū sit missus
in feruentis olei doliū. & inde ad suscipiendā coronā xp̄i
athleta processerit. statimq; ligat in pathmos insula sit.
uidebimus martiriū animo non defuisse. & bibisse iohem
calicē cōfessionis. quē & tres pueri in camino ignis biberūt.
licet psecutor non fuderit sanguinē eor. Qđ autē sub iun
git. sede autē ad dextram meā & ad sinistrā non est me
um dare uobis. s; qb; paratū est a patre meo. sic intelli
gendum ē. quia regnū celor̄ n̄est tantū dantis. set accipi
entis; Non est enī psonarum acceptio apud dm̄. s; quicum
q talem se prebuerit ut regno celor̄ dignus sit. hic acci
piet qđ non psone s; uite paratum ē; Ideo enī sedentiū

in regno celorum uocabula non dicuntur. ne paucis nominati
ceteri putarentur exclusi; Si itaque tales estis quales consequimini regnum
celorum. quod pater meus triumphantibus et uictoribus preparauit. uos
quoque accipietis illud; Item non est meum dare uobis. sed quibus paratum
est; Ac si dicat; Non est meum dare superbis; hoc enim adhuc estis.
Sed si uultis illud accipere. nolite esse quod estis; Aliis paratum est. et
uos alii estote. et uobis paratum est; Quid est alii estote? Et
humiliamini. qui iam uultis exaltari; Et audientes decem in-
dignati sunt de duobus fratribus; Decem apostoli non indignantur matri filio-
rum zebedei. nec ad mulierem audaciam refert postulacionis.
sed ad filios. eo quod ignorantes mensuram suam inmodica cupidita-
te exarserint; Quibus et dominus dixerat. nescitis quid petatis. Sic-
ad modum enim illi carnaliter pecierant. sic et isti carnaliter con-
tristati sunt; Nam sicut illi si spiritualiter sapuissent. non fuerant pe-
tituri ut super omnes essent. sic et isti si spiritualiter intellexissent. non
fuerant contristaturi esse aliquos ante se; Nam uelle quidem
esse super omnes. uituperabile est; Sustinere autem alium super se. ni-
mis gloriosum; Ihesus autem uocauit eos ad se. et ait; Scitis quia prin-
cipes gencium dominantur eorum. et qui maiores sunt potestatem exer-
cent in eis; Humilis magister et mitis. nec cupiditatis inmo-
derate duos arguit postulantes. nec decem reliquos indig-
nationis increpat et liuoris; Sed tale ponit exemplum. quo
doceat eum maiorem esse. qui minor fuerit. et illum dominum fieri
qui omnium seruus sit; Frustra ergo aut illi inmoderata quesierunt
aut isti dolent super maioribus desiderio. cum ad summitatem uirtutum
non potencia sed humilitate ueniatur; Unde ex his domini intellegi-
mus uerbis. quod humilitate peruenitur ad regnum. simplicitate pe-
netratur ad celum; Quisquis cupit diuinitatis tenere fastigi-
a. humilitatis yma sectetur; Quicumque uult fratrem peruenire domi-
nando. prius illum preueniat obsequendo; Denique proponit
exemplum. ut si dicta paruipenderent. erubescerent ad opera
et dicit; Sicut filius hominis non uenit ministrari. sed minis-
trare; Nota quod crebro diximus eum qui ministrarat filium appel-
lari hominis; Et dare animam suam redemptionem pro multis.

Animā hic ꝓ corpore posuit. qui animā corpus in passione uocauit dicens; Tristis ē. anima mea usq; ad mortē; Et alibi; Potestatē habeo ponendi animā meā. & iterū sumendi eā; Posuit dñs corp' suū in passione. q' accepit illud in resurrectione; Animā suam dedit. quando formā serui accepit. ut ꝓ mundo sanguinē funderet; Animā suā dedit redem'cionē ꝓ multis. quando misit redemptionē poplo suo. & mandauit in etnū testamtū suū. q' posuit animā suā ꝓ ouib; suis. & ꝓ grege suo mori dignatus est; Et non dixit dare animā suā redempcionē ꝓ omib;. s; ꝓ multis. id ē. ꝓ omib; q' crede uoluerint; Ipse ḡ q' semet ipsum non aliut ꝓciū ꝓ nob miserrimis dedit. nos in regno suo iugit' gaude faciat. ihc xpc dñs nr. cui' regnū & impiū sine fine ꝑmanet in secla secloꝝ amen.

SERMO BEATI CALIXTI PP. IN SOLLEMPNITATE ELECTIONIS AC TRANSLACIONIS SCI IACOBI APLI. QUE. III. DIE KALENDARUM IANUARII CELEBRATUR:

Cap. XVII

VENERANDA dies sollemnis beati iacobi apli frs hodie mundo illuxit. exultem' & letem' in ea; Hec ē. dies multis celebrior. multis clarior. multis illustrior. cetis dignior. aliis sancior. qua magn' iacobus apls gallecie patron'. polos suo spali ingressu felicit' decorauit. & yspanos ac gallecianos suo corporali aduentu ꝑlustrauit. suisq; miraclis ubiq; diffusis illos ditauit; Celos hac die ꝑhenni' ditauit. q' tra fidelit' locupletauit; Unde gaudet in celis angloꝝ curia. hic letat' in terris mat' eccli. Dupler sollempnitas hodie a fidelib; celebrat'. electionis scī eiusdē sci iacobi. qualit' secus litus galilee a dño in aplico ordine una cū iohe petro & andrea electus ē. & translaci

translacio sci iacobi in galecia

onis ipsius. uidelicet quo modo a iherosolimis preciosissimum eius
corpus in urbe compostella translatum est; Hec sunt enim apostolica sol
lempnia ueneranda. sacro sancta. omnibus celebranda. cunctis gen
tibus excolenda. in quibus dantur iustis diuinitus premia celestia.
peccatoribus promittitur salus eterna; Qualiter hac die uenerandus
apostolus iacobus electus sit. codices sonant euangelistarum. quorum
matheus inter ceteros sic ait; Procedens inde ihesus secus mare gali
lee. uidit duos fratres iacobum zebedei et iohannem fratrem eius. in naui
cum zebedeo patre eorum. reficientes recia sua et uocauit eos; Illi au
tem statim relictis retibus et patre secuti sunt eum; De hac electione
rursum beatus paulus mencionem facit dicens; Que stulta sunt
mundi elegit deus. ut confundat sapientes; Et infirma mundi
elegit deus. ut confundat forcia; Et ignobilia mundi et contemp
tibilia elegit deus. et que non sunt ut ea que sunt destrueret.
ut non glorietur omnis caro in conspectu eius; Iterum sedulius uer
sificator luculentus hanc uenerabilem beati iacobi electionem
considerans. stilo fideli ad christi laudem sic cecinit dicens; Proti
nus quoque uiros ex piscatoribus apostolos. humanas piscari animas. qui
lubrica mundi gaudia sectantes. tamquam uaga cerula ponti
cecaque precipitiis tranant incerta profundi. discipulos iubet
esse suos; Talesque superne conciliat uite. quos non uentosa loquen
di gloria. nec uana de nobilitate superbus sanguis alat. sed fama
tacens humilique refulgens mente nitor. celo faciat de plebe
propinquos; Namque stulta potens elegit et infima mundi. for
cia constringens deus. et sapiencia perdens; Qualiter eidem apostoli trans
lacio facta sit. per multorum fidelium ora asseritur. quod uenerandum
eius corpus integrum ab herode peremptum. angelo domini comitante per
mare. nauicula in quadam a iherosolimis in galleciam. nauigan
tibus discipulis ipsius. per diuersa etiam miraculorum experimenta trans
latum sit; Que scilicet gallecia et yspania per eius translationem. predican
tibus apostolicis discipulis. baptismatis gratia regenerata. regnum celorum
lucratur; De hac ueneranda translatione dici fas est. quod per sapi
entem olim scriptum est; Placens deo factus dilectus. et uiuens de
inter peccatores translatus est; Rursum hac die ad apostoli decorem

fidelium eccla gauisa sic psallere ut dicens; Jacobus placuit
dō. & translatꝰ ē in paradiso: ut det gentib; penitenciam; Sed
quid in eiꝰ translatione. siue in electione possit intelligi: nob ē.
considandū; Porro in eiꝰ electione delictoꝝ deposicio. opumq;
bonoꝝ pseuerancia moralit insinuat: & in eiꝰ translatione et
na requies demonstrat; Sic eni beatꝰ apls die q eligit non
solū rate. patre 7 matre. ppriasq; facultates. uerū etiā ueteris
culpe cumulū uiciosū diuino pamore pꝰ posuit: & ex inde
in bonis opib; pseuerauit: sic 7 nos delictoꝝ nroꝝ aggere era
dicare. & in bonis opib; pseuerare debemus; Idcirco eni pre
cepit illi dns omia post ponere: qa non uult ut in trenis
sibi famulantes sint preoccupati: nisi in celestib; tantum
inuenti; Nemo eni militans dō ut apls ait implicat se ne
gociis sclarib: ut ei placeat cui se pbauit; P rate quā in mari
fluctib; beatꝰ iacob; dno uocante dimisit: iudeoꝝ sinagoga
que in piculosis preceptis uelut nauis in undis marinis flu
tuabat tipice fas ē. intelligi: q gens humanū audita uoce
euanglica ut iacob; nauiculam post posuit. 7 ecclam catho
licam subiit; P rethia u circūcisionis & sacrificii lex antiq.
qua plebs iudaica uelut pisciū multitudo in rethe capiebat
& captiua tenebat intelligi fas ē: quā fideliū eccla accep
ta baptismatis noui gra. ut iacob; rethia dimisit; P zebede
um beati iacobi patre. q relinquens fugitiuus diabolus in
terpretatur. ipse demon exprimit: q dnm relinquens inor
co fugiit: cui gens humanū subeundo xpi precepta. ut ia
cob; patri abrenūciauit: & isede unde corruerat ipse ascen
dit; Igit in translacione beati iacobi etna requies demonstrat:
quia sic de loco martirii ad locū sepulture aplicū corpꝰ uene
randū tradit: 7 eiꝰ anima in etna requie ab angelis transfert:
sic de aspitate uite nre bone. pbonoꝝ opū pseueranciā ad
etnā requiē paradisiacā rite ascensuri sumus; Qd n plabo
rē aspe uite psentis ad requiem phennē nemo tende queat:
dns manifestat cū dicit; Venite ad me omīs q laboratis 7 ho
nerati estis: & inuenietis requiē animab; uris; Et in sapien

de sepulcro

cie codice scriptum est; Reddet deus mercedem laborum sanctorum suorum.
Et apostolus; Oportet nos inquit per multas tribulaciones intrare
in regnum dei; Itaque beatus apostolus electus est hac die. ut mundum
sua predicatione de diabolicis faucibus eripiat. translatus est
ut non solum gallecianos. uerum etiam suum sacrum sepulcrum ui
sitantes suo patrocinio muniat. beneficiis ditet. innumeris
miraculis plustret. sedesque in celesti patria secum diligentibus
se toto corde preparet; Tempore quo glacies uelut cristal
lus habetur. et nix ut farina in mundo seminatur. et omnis ho
sub frigoris pressura premitur. beati iacobi translatio celebra
tur; Et tempore quo fructus terre colligitur. et orrea grani
salutaribus replentur. eius passio colitur; Et est sensus; Congru
um tempus quo beati iacobi passio colitur. et fructus terre collig
tur. presens seculum congruum esse ad bene agendum significat. et tem
pus quo eius electio ueneranda et translacio colitur. et omne
genus mortalium sub frigoris pressura premitur. futurum se
in quo nulli operari licet demonstrat; Quicumque est in hoc se
culo bona anime minime operatus fuerit. in futuro perpetu
aliter mendicabit; Sed non sunt ea apocrifa reticenda. imm
sunt narrando sane corripienda. que multi insensati turpe
etiam in heresim labentes. de hoc iacobo et de eiusdem translaci
ne dicere utuntur. et quod peius est mendosa penna scribere pre
sumunt; Alii enim putant illum esse dominice matris quod alte
filium. eo quod iacobum fratrem domini. et in euangelio et in epistola ad ga
latas audiuit appellasse; Alii uero illum sedentem super petronum
a iherosolimis usque ad galleciam. per maris undas sine rate
domino ei percipiente uenisse dicunt. et quandam partem eiusdem
petroni apud iopen remansisse; Alii eundem petronum ma
ui una cum corpore exanimi dicunt aduenisse; Sed utrumque
fabulam. mendosam esse. approbaui; Ueraciter cum ego uidi
olim petronum. agnoui illum esse rupem in gallecia per
atum; Duo tamen sunt quibus beati iacobi petronus digne ueneran
dus est. altum quia corpus apostolicum translacionis sue tempore
a discipulis ut fertur ad portum hiriensem desuper positum

testimonio de
... domini calixti

alterū quia eucaristia seclule qd maius ē. celebrata ē. Aliī rursum aiunt qd apls gallecie telluri maledixit. ne uinū amplius afferret. eo qd matronā quedā nomine cōpostella ut aiunt uino ebria. somno grauata. dnm basilicā uisitantē sibi dormienti in eidē matrone gremio non manifestauit; predixerat enī illi apls sicut dicit. ut sibi nunciaret dn̄icū aduentū; Aliī uero aiunt qd dn̄s ei apparens uirgā quandā inter manꝰ ipsius a scortice denudauit. pmisitq; ei ut uelut uirga illa a scortice mūdaret. sic oratores eiꝰ limina petentes a peccatis mundarentur; Quoꝝ error ita cōcludit; Si peccator ut uirga mundat. igit non bene purificatur; Quia uirga non interius s; extius potest purificari. cum peccatorem interius & extiꝰ in corpore scił 7 anima oporteat mundari; Alii anglos in eidem basilica palam locutos. ac corā cunctis cantātes olim fuisse dicunt; Aliī somniant qd angli sursū pferre eiꝰ corpus a iherosolimis ad gallecia. absq; humano iuuamine detulerit; Aliī similit idē corpꝰ garriunt in quadam nauicla uitrea sup maris undas. nauigantib; hominib; a iherosolimis ad galleciam translatū fuisse; Istoꝝ omiū & his similiū somnia 7 fabulas. inter apocrifa deputamus. penitus destruimꝰ. & omnino delitamus. anathematizantes etiam ut nemo amplius de eo aliqt scribe audeat. n autentica que codex q dr iacob; cōtinet; Ipse enī refert que necessaria sunt ad legendū uł cantandū festiuis dieb; eidē sci iacobi. que ex autenticis codicib; ut in eo patet excerpta sc̄; Miracula tamen que ipse adhuc factur est. que sub duob; aut trib; testib; testificata fuerint. cōcedimꝰ ut ad fideliū edificationē scribant; Nobis g prefata errancia respuentib; eiꝰq; ueridica testimonia catholice asserentib;. ac eiꝰ gesta excellentissima pscrutantib; letandū ē de illo in tra. de q angli gratulant in celesti patria; Laudib; humanis reliquoꝝ corda resultant. at michi de iustis cōmemorare uacet; Nam pietatis hoþ uictoris. terere libris ammonet in

genium: res racione duplex; Una qđ est abile de magnis mag
na fateri. nā bona q̄ reticet. criminis auctor erit; Alta cau
sa mouet. qm̄ succensus amore & meliora cupit: qui sua
facta legit; Laudate dn̄m inq̄t psalmista in scis eius;
Si dn̄m i scis suis laudare iubem̄. q̄ multo magis in
beato iacobo q̄ dei filiū in humana forma etiā in patris
numine trā-figuratū in monte thabor conspexit: quem
moyses in m-onte sinai. & abraham ad mambre radicē. &
iacob in mon-te bethel cetiq; sci olim uidere ad plenū non
ualuerunt: illū laudare ī digna ueneracione cōmemo
rare debem; Hic ē enī iustus ille. q̄ in etna memoria angloꝝ
uertit̄ & ho-minū: ut psalmista testificat dicens; In memo
ria etna erit iust9; Eterna memoria regni celestis beatitu
do dr̄: in qua iustus bene opans ab anglis sine meta lau
datur; Iure q̄ beat9 iacob; digne in memoriā uertit̄ an
gloꝝ ī hominū: q̄a ad gaudiū transit poloꝝ. qm̄ in hac
pegrinacione solo corpore constitut9. cogitacione & aui
ditate in illa etna patria cōuersat; Vinculis carnis abso
lutus. talentū sibi a dn̄o cōmissū regi sūmo duplicatum
reportauit; Cui obtime a dn̄o in die retribucionis dicet;
Euge serue bone ī fidelis: quia sup pauca fuisti fidelis.
supra multa te constituā: intra in gaudiū dn̄i tui; Hinc ad
laudem beati iacobi fas ē. intelligi: qđ p quendā sapientē
dictū est; Iustus germinabit sic̄ lilium. & florebit in etnū
ante dn̄m; Lilium foliis morit̄ in yeme. & candidos flores
obtimos cū odorifero germine gignit in estate; P liliū qđ in
yeme morit̄. & in estate flores candidos cū odorifero germi
ne emittit. beatus iacob; exprimit̄: qui q̄si yemali tempore
in hoc mundo afflictionib; passionis sue premit̄: & in estiuali
leticia hoc ē in paradisi amenitate. bonoꝝ opū suoꝝ meritis ęt
naliter corā dō uernat; Germē odoriferū liliū emittit: q̄a be
atus iacob; ut paul9 ait. xp̄i bon9 odor dō fuit in omni loco:
p̄dicando. orando. bene opando: cuncta bona exempla ingit
cunctis donando; Liliū foliis morit̄. s; radicib; uiuificat: q̄a

beatus iacob; suũ exteriorẽ hominẽ multis laborib; mortificauit. lec vii
& interiorẽ uirtutes in se augmẽtãs uiuificauit; Lilii uires. dias-
corides medicine didascalus sic describit dicens; Lilium me-
dicis ẽ. notũ. cui⁹ uires possũt remollire duricias neruoꝝ. fo-
lia ei⁹ cocta. & imposita. ad combusta pficiunt loca. & uexa-
ciones serpenciũ curant; Succus ei⁹ melli admixt⁹. ac decoct⁹ in
uase nouo ulcera medet̃ uetã; Itẽ radix assata. atq; cũ oleo tri-
ta. ignis ustionib; cõuenit. & matricem etiã mollit. & mestru-
alem purgacionẽ adducit; Semen ũ ei⁹ potui datũ mestrua
puocat. & partũ deicit. & ad serpentis morsũ facit; Lilii flo-
res utiles sũt. ad omẽs matricis duricias; Lilii ĝ uires neruoꝝ
corporaliũ duricias remollire dicunt̃. quia beat⁹ iacobus
spc sci fortitudine plen⁹. p absolucionis officiũ. forcia anima-
rum peccata. & dura uincula uicioꝝ relaxare approbat̃;
Folia lilii cocta. ad cõbusta pficiunt loca. q̃a beati iacobi opa
bona & diuina ei⁹ eloq̃a. igne sps sci examinata. ad gen⁹
humanũ in flãmis uiciosis cõbustũ. adhuc pficiunt; Vexa-
ciones serpenciũ curant lilii folia in corporib; q̃a beatus
iacob; suis predicacionib; & absolucionib; demonũ suggesti-
ones curauit in peccatoꝝ animabus; Sicut enĩ serpens sui
aculei ueneno hominis carnẽ pungit. sic demon ei⁹ mentẽ
sua praua suggestione ledit; Succus lilii ulcera uetã mede-
tur. quia idẽ iacob; uetẽris legis errancia & peccatoꝝ putri-
da ulcera. p mellifluã pdicationẽ suã. & absolucionẽ diuinã
medet̃; Radix lilii assata. atq; cũ oleo trita ignis ustioni-
bus cõuenit. & mestrualẽ purgacionẽ adducit. q̃a aplica
fides igne sci sps. atq; miscdie & pietatis oleo admixta. p di-
uinã predicacionẽ mente infusa. uiciosis flãmis cõbusto ge-
neri humano remediũ dedit. & p baptismi lauacrũ delicto-
rũ suoꝝ purgacionẽ ei adduxit; Qđ semen lilii potui datũ
mestrua puocat. & serpentis morsũ curat. illud idẽ q̃d ra-
dix & etiã flos insinuat; Qđ partũ deicit. uirginalem beate
marie semp uirginis castitatẽ fidelib; credendam ostendit;
Unde q̃dam sapiens. in laude eiusdẽ uirginis obtime ceci-

nit dicens; Castitatis liliũ effloruit. quia dei filius apparuit;
Liliũ ⁊ dec' mundi q̃ beat' iacob; fuit. quia bene uiuendo.
predicando. diuina miracl'a op̃ando. diuersa genera passionũ
pacient' tolerando in orbe germinauit. ⁊ in et'nũ ante dñm
diuini muneris laureat' effloruit; Rursum de illo fas est in
telligi. qd diuin' uates olim cecinit dicens; Iustus ut palma
florebit. sicut cedrus libani multiplicabit'; Palmarũ arbor ẽ
obtima. radicẽ habet asp̃am int'ra. ualde crescens in sublime.
incacumine ũ quandam rẽ rotundã inmodũ casei fert su
auẽ etiã adcomedendũ. unde palme r'spice oriunt'. quas
p̃egrinantes á iherosolimis redientes. uictoꝝ scł gentiliũ ⁊
demonũ uictores se ẽẽ. demonstrantes manib; apte gestãt;
Arbor q̃ palmarũ que radicẽ asp̃am habet int'ra. beatũ
iacobũ ostendit. q̃dũ esset int'ra uitã asp̃am multis laborib;
circundatã duxit; Qd de t'ra ualde crescendo insublime as
cendit. ipsum ostendit. q̃ de uirtute inuirtutẽ. de fide scł
ad spem certã. de spe adcaritatẽ binã. de caritate ad bonoꝝ
op̃um p̃seuerantiã. de p̃seuerancia ad paradisi celsitudinẽ as
cendit; Qd incacumine suauẽ fert cibũ unde palme ori
unt'. spem celestiũ bonoꝝ futurorũ insinuat. p q̃ beatus
iacob; corpus suũ uenerandũ ad diuersa supplicia marti
rii tradens. de uictis hostib; fidei. cũ palma uictorie ñ so
lum aeris alta transcendit. uerũ etiã poloꝝ celsitudinem
spatulis r'spicis uirtutũ celestiũ fret' penetrauit; Palmã
exercitus rediens á campo pugne. deuictis hostib; suis per
urbem laudans creatorem q̃ dedit sibi uictoriam manu
ferre usus ẽ. q̃a cet' scõꝝ siue p̃effusionẽ sanguinis. siue
p bonoꝝ opũ exibicionẽ. deuictis uicíís ⁊ hostib; fidei. cum
palma uictrici adcelestẽ curiam tende usus est; Cũ qb; beatus
iacob; extitit. q̃ herode deuicto cũ palma uictorie, celos pe
netrauit; Pueri hebrei in ihrl'm cũ palmis obuiã dño ue
nerunt. quia scĩ deuicíís ad uirtutes celestes bene uiuendo
transierẽ. ⁊ p' presentẽ uitã incelesti hierl'm dño obuia
uerẽ; Gaudet q̃ nc̃ feliciť iacob; magn' in p̃petua gl'a

cuius uirtute ingenti fulget yspania. nec non & gallecia ut
sole luna; Letatur in celo: cuius ecclesie florent in mundo; hic non
solum iudeam et samariam predicauit. uerum etiam yspaniam & galleci
am decorauit: illamque gentem olim impiam uirtute xpi ex
clam construxit; Sacra enim uirtus apostoli translata a partibus
hierosolimitanis in gallecie patria refulget diuinis mira
culis; Ad eius namque basilicam: crebrime diuina fiunt a domino
per eum miracula; Egri ueniunt et sanantur. ceci illuminantur. clau
di eriguntur. muti locuntur. demoniaci liberantur. mestis consolacio
datur: & quod maius est. fidelium preces exaudiuntur: ibique grauia
delictorum honera deponuntur. peccatorum uincula resoluuntur;
O quanta sanctitate et gracia beatus iacobus refulget in celis: qui uirtu
te dei tanta miracula agit in terris; Quia uelut polorum alti
tudo. uel marium profunditas ab aliquo inuestigari uel mensu
rari nequit: sic magnitudo miraculorum & uirtutum eius a nul
lo ualet numerari; Ibi uero angelorum chori frequenter condescen
dentes humilium uota accipiunt. & ad summi regis aures ince
lestibus referunt: illuc popli barbari et domestici cunctorum cos
mi climatum adueniunt: scilicet franci. normanni. scoti. hiri. Gal
li. theutonici. yberi. Wasconi. Baioari. Nauarri impii. Bas
cli. Gotti. Prouinciales. Garasqui. Lotharingi. Gauti. angli.
Britones. Cornubienses. flandri. frisi. Allobroges. Itali. Apu
li. Pictaui. Aquitani. Parthi. Romani. Galate. Ephesi. Medi.
tuscani. Kalabriani. Saxones. Siciliani. Asiani. Ponti. Biti
niani. Indiani. creti. hierosolimitani. antiocheni. Galilei.
Sardani. Cipriani. Ungari. Bulgari. ysclauoni. africani. perse.
Alexandrini. egiptii. Suriani. Arabes. Colosenses. mauri.
Ethiopes. Philipenses. Capadoci. Corinti. Elamite. Mesopo
tamiani. Libiani. Cirenenses. Pamphiliani. ciliciani. Iudei.
& cetere gentes innumerabiles. cuncte lingue. tribus. & nacio
nes. ad eum tendunt per cateruas & phalanges: Cum graciarum acti
one uota sua domino persoluentes. premia laudum deferentes; Ni
mio gaudio miratur. qui peregrinantium choros circa beati iaco
bi altare uenerandum uigilantes uidet; Theutonici enim in

nauarros impios

Greci. Arme
ni. daci. Noro
eci. Russi. Ior
ianti. Nubia
ni.

alia parte. franci in alia. itali in alia cateruatim commorantur ce-
reos ardentes manibus tenentes. unde tota ecclesia ut sol ut di-
es clarissima illuminatur. Unus quisque cum patriotis suis per se
uigilias sapienter agit. Alii citharis psallant. alii liris. alii
timphanis. alii tibiis. alii fistulis. alii tubis. alii sambucis.
alii uiolis. alii rotis brittannicis ut gallicis. alii psalteriis. alii
diuersis generibus musicorum cantando uigilant. alii peccata plo-
rant. alii psalmos legunt. alii elemosinas cecis tribuunt. Ibi
audiuntur diuersa genera linguarum. diuersi clamores barba-
rorum. loquele et cantilene theutonicorum. anglorum. grecorum. cetero-
rumque tribuum et gentium diuersarum omnium mundi climatum. Non
sunt loquele neque sermones. quorum non resonent uoces illo-
rum. Huiusmodi uigilie ibi sedule habentur. alii enim uadunt. alii-
que recedunt. et diuersi diuersa munera sacrificant. Si tris-
tis accedit quis. letus recedit. Ibi semper sollempnitas assidua
celebratur. festiuitas sedule agitur. preclara celebritas die noc-
tuque excolitur. laus et iubilacio. gaudium et exultacio iugiter
decantatur. Omnes dies et noctes quasi sub una sollempnitate
continuato gaudio ad domini et apostoli decus ibi excoluntur. Ualue
eiusdem basilice minime clauduntur die noctuque. et nullatenus
nox in ea fas est habi atra. quia candelarum et cereorum splendi-
da luce ut meridies fulget. Illuc etiam tendunt pauperes.
felices. feroces. equites. pedites. satrapes. ceci. manci. obtimates. no-
biles. heroes. proceres. presules. abates. alii nudis pedibus. alii si-
ne proprio. alii causa penitencie ligati ferro. Alii crucis sig-
num ut greci manibus portant. alii sua pauperibus tribuunt. alii
ferrum aut plumbum ad opus apostoli basilice manibus deferunt. alii
ferreos uectes et manicas quibus per apostolum liberantur de inimicorum erga-
stulis humeris portant. penitenciam agentes. delicta lugen-
tes. Hoc est genus electum. gens sancta. populus dei. electio gentium. fruc-
tus apostolice adquisicionis. fructus noue gratie. fructus alme pe-
nitentium ecclesie. fructus per apostolum deo oblatus in celesti sede. Quod fruc-
tus apostoli domini in celestibus regnis permaneat. testatur dominus qui oli-
sic pollicitus est. ei dicens. Et fructus uester maneat. Ac si apostolis di-

cat; fructus uite adquisicionis maneat in celis. Credit uero quod qui dig
ne et munde oracionis causa ad beati iacobi altare ueneran
dum in gallecia ierit. si uere penitens fuerit. delictorum suorum
absolucionem ab apostolo. ueniamque a domino impetrabit; Quoniam illud
donum. illamque potestatem quam ei dominus ante passionem tribuit.
post mortem ab eo non abstulit; Concessum est enim illi a domino.
ut quibus delicta remiserit. remittentur illis omnino; Ait
enim illi ceterisque apostolis dominus; Quorum remiseritis peccata. remittun
tur eis; Constat ergo quia quibus inclitus apostolus iacobus delicta remi
serit. remittuntur eis a domino; O quam beati illi. qui talem habent
apud dominum intercessorem. talemque remissorem; Cur ergo ad locum
tardas ire beati iacobi amator. quo non solum cuncte tribus et lingue.
uerum etiam anglica agmina conueniunt. et hominum pec
cata remittuntur. Nullus enim est. qui enarrare queat. quan
ta beneficia tribuit beatus apostolus petentibus se sincero corde;
Multi enim ierunt illuc pauperes. qui postea efficiuntur felices.
multi debiles postea sani. multi dissidentes post ea concor
des. multi iniqui post ea pii. multi libidinosi postea casti.
multi seculares post ea monachi. multi auari postea largi.
multi feneratores postea sua largientes. multi superbi postea
mites. multi mendaces postea ueraces. multi aliena spolia ra
pientes postea uestes suas pauperibus tribuentes. multi periuri
postea legales. multi falsitatem iudicantes. postea ueritatem as
serentes. multe steriles postea parturientes. multi peruersi post
ea iusti deo donante efficiuntur; Ecce illa urbs compostelle sacra.
facta est per beati iacobi suffragia. salus fidelium. presidium ueni
encium in eam; O quanta reuerentia excolendus ac metu
endus est sacer ille locus. in quo multa miraculorum milia facta re
feruntur. et sacratissima apostoli membra que dominum in carne pre
sentem tetigerunt recondita; Coruscat etiam magnus iacobus in galle
cia diuinis miraculis. coruscat et in aliis locis si petencium
fides exigit; Magna quidem et ineffabilia non solum occulte ue
rum etiam manifeste facit signa. in uniuersa terra; Egris enim
pristinam dat salutem. uinctis dissolucionem. sterilibus plus fecun

ditatem. parturientibus liberacionem. in mari periclitantibus salutis portum. peregrinis ad patriam reditum. egenis alimentum. positis in agonia sepe contulit uitam. indigentibusque cunctis leuamen; Vincla concitus dissoluit. carceres uelociter aperit. pluuiarum superfluitatem comprimit. aeris serenitatem tribuit. procellarum spiritus repellit. malorum ignium incendia precibus hominum comprimit. fures. raptores. maleficos. et perfidos gentiles ne tantum fidelium populis noceant quantum appetunt restringit. iras et malicias placat. tranquillitates tribuit; Omni petenti optatum dei nutu exibet auxilium. etiam gentili si fideliter inuocauerit eum; Iure ergo iste iacobus nuncupatur magnus. qui magna premia dare consueuit ubique omnibus; Vnde oritur questio. cur in locis quibus non iacet miracula facit. sicuti in gallecia qua corporaliter iacet. Sed si discretionis sensus inspicitur. ocius uidetur; Quia semper ubique presto est. sine mora ad adiuuandum periclitantes ac tribulantes sibi clamantes. tam in mari quam in terra; Sic enim de presencia sanctorum martirum legitur; Vbi in suis corporibus sancti martires iacent. dubium non est. quod multa ualent signa monstrare. sicut et faciunt. et pura mente querentibus uera ostendunt miracula. Sed quia ab infirmis mentibus potest dubitari utrumne ad exaudiendum ibi presentes sint. ubi constat. quia in suis corporibus non sunt. ibi eos necesse est maiora signa ostendere ubi de eorum presencia potest mens infirma dubitare; Quorum uero mens in deo fixa est. tanto magis habet fidei meritum. quanto eos illic nouit et non iacere corpore. tamen non deesse ab exaudicione; Vnde de se ipso quoque ueritas dicit. ut fidem discipulis augeret; Si enim non abiero. paraclitus non ueniet ad uos; Cum enim constat quia paraclitus spiritus sanctus ex patre semper procedat et filio. cur se filius recessurum dicit. ut ille ueniat qui a filio numquam recedit. Sed quia discipuli dominum cernentes corporeis hunc semper oculis uidere sitiebant. recte eis dicitur; Nisi ego abiero. paraclitus non ueniet; Ac si diceretur; Si corpus non subtraho. quid sit amor

ipsi non ostendo: Et si me non desieritis corporaliter cernere.
numquam discetis spiritaliter amare; Inter occidentales quippe beatus iacobus
iacet corporali presencia: qui orientales letificat per diuina mira-
cula; Qui uelut alta pharus lumen pretendit ad indos; Quem his-
panus, maurus, persa, brittannus amat; Hunc oriens, occasus habet.
hunc affrica et arethos; Quem celebrat mundus, quem colit omnis
ymber; Quique per oceani discurrit marginis undas; Et uirtus
pergit, quo pede nemo ualet; Ubique quippe uenerandus est beatus
iacobus ab omnibus; qui ubique subuenit absque mora ad se clamanti-
bus; Sed quia de diuersis gentibus ad eum pergentibus et de remunera-
cione data illis a domino superius tractauimus: nunc de peregrinali uia
earundem gentium nobis est tractandum; Igitur uia peregrina-
lis res est obtima: sed angusta; Angusta enim est uia que ducit
hominem ad uitam: lata et spaciosa que ducit ad mortem; Pe-
grinalis uia rectis est defectio uiciorum. mortificatio corporum.
releuacio uirtutum. remissio peccatorum. penitencia peniten-
tum. iter iustorum. dilectio sanctorum. fides resurrectionis et remu-
neracionis beatorum. elongacio infernorum. propiciatio celorum; Ci-
baria pinguia extenuat. uentris ingluuiem cohibet. libidi-
nem domat. carnalia desidia que militant aduersus ani-
mam comprimit. spiritum purificat. hominem ad contemplacionem prouocat.
sublimes humiliat. humiles beatificat. paupertatem diligit. cen-
sum quem obseruat auaricia odit. sed quem dispergit egenis
largitas diligit. abstinentes et bene operantes remunerat. peccan-
tes et auaros in se non liberat; Non absque re ad sanctorum limina
tendentes baculum et peram benedictam in ecclesia accipiunt; Cum
enim penitencie causa illos ad sanctorum presidia mittimus: peram be-
nedictam illis more ecclesiastico damus dicentes; In nomine
domini nostri ihesu christi. accipe hanc peram habitum peregrinacionis
tue: ut bene castigatus et emendatus peruenire merearis ad li-
mina sancti iacobi quo pergere cupis et peracto itinere tuo ad nos
incolumis cum gaudio reuertaris: ipso prestante qui uiuit et
regnat deus in secula seculorum amen; Item cum baculum ei damus: sic dici-
mus; Accipe hunc baculum sustentacionem itineris ac laboris

Versus

quid sit iter peregrinacionis

ad uiā pegrinacionis tuę. ut deuincere ualeas omīs catervas
inimici. & puenire securus ad limina sci iacobi. & pacto cur
su tuo ad nos reuertaris cū gaudio. ipso annuente qui uiuit
& regnat ds p omīa scła sclor. amen; Per perā u quę ytali scarsellā
appellant. prouinciales sportā uocant. galli ysquirpam no
minant. largitas elemosinarū & carnis mortificatio desig
nat; Pera angustus ē. saculus. de corio bestie mortue factus.
ore semp apertus. uinculis non alligatus; Qd pera angustus sacu
lus sit. significat qa paruā t modicā expensam pegrin in dño
confisus debet secū deferre; Qd de corio bestie mortue fac
ta sit. significat qa ipse pegrin debet mortificare car
nē suā cū uiciis & cōcupiscentiis. in fame t siti. in ieiuniis
multis. in frigore t nuditate. in cōtumeliis laborib; multis; Qd
non uinculis alligata s; ore semp apta ē. significat qd ipse pri
cū egenis ppria debet expendere. & ex inde paratus ad accipi
endum. & paratus ad dandū debet ēē; Per baculū quippe
quem quasi pedē terciū ad sustentacionē suā orator accipit.
fides scē trinitatis in qua pseuerare debet insinuatur; Bacu
lus defensio ē hominis contra lupū & canē; Canis cōtra ho
minē usus ē latrare. & lupus ouē deuorare; P canē t lupū
generis humani insidiator diabolus designat; Tunc demō
contra hominē latrat. cū eius mentē suggescionū suarum
latratu ad peccandū prouocat; Tunc ut lupus momordit. cū
ipsius artus ad peccandū ptrahit. & p reatus cōsuetudinē eū
i faucib; suis edacib; trāsglutit; Id circo pegrinū ammonere de
bemus. cū baculū ei damus. ut reatū suū p cōfessionē diluat.
pectusq; suū t artus suos scē trinitatis uexillo contra illusiōes
& fantasmata diabolica crebro muniat; Similit non absq; re
oratores a iherosolimis redientes palmas deferunt. & a sci ia
cobi liminib; reuertentes crusillas gerunt; Ueruntamen
palma triumphū. crusilla hoc bonum significat; Sic enī
uictores a cede redientes palmas manib; olim gestare solent.
ostendentes se triumphatores fuisse. sic pegrini a hieroso
limis redientes palmas deferunt. demonstrantes se omīa uicia

pera siue scar[...] [...] significatur

cō scarsellis [...] appli

mortificasse. Non quoque ebrii aut fornicatores. aut auari. aut cu-
pidi. aut litigiosi. aut usurarii. aut luxuriosi. aut adulteri
aut ceteri uiciosi qui adhuc in bello uiciorum sunt palmam de-
ferre debent: Sed qui uicia sua omnino uicerunt. & uirtutibus ade-
serunt; Sunt quoque pisces quidam in beati iacobi mari. quos Veneras
uulgus ueras uocat. habentes duos clipeos ex utraque parte.
inter quos uelut inter duas testas piscis in effigie ostree latet;
Que scilicet testa uelut digiti manus sculpuntur. quas prouinciales
nidulas uocant. franci crusillas nominant: quas peregrini
a beati iacobi liminibus redientes in capis suis consuunt.
& ad decus apostoli in memoriam eius. in signum tanti itineris ad propria
deferunt cum magna exultacione; Per duos quidem clipeos quibus pi-
scis ex utraque parte munitur. duo caritatis precepta designan-
tur: quibus uere lator uitam suam debet munire. id est. dominum super
omnia diligere. & proximum suum sicut se ipsum amare; Dominum diligit.
qui mandata eius custodit; Proximum suum sicut se ipsum diligit.
qui quod sibi non uult alteri non facit. & que sibi iuste uult
alteri facit; Clipei uero qui in modum digitorum aptantur. opera bona
in quibus eiusdem uere portitor perseuerare debet designantur;
Et pulcre per digitos opera bona designantur: quia per illos operamur
cum aliquid facimus; Igitur sicut peregrinus ueram fert quamdiu est
in apostolico itinere: sic quamdiu est in presentis uite cursu iugum
domini debet deferre. id est. mandata eius subiectare; Et uere dig-
num est & iustum ut in bonis operibus perseueret: qui in tam remotis
partibus tantum apostolum tantumque uirum quesiuit in labore &
erumpna: quatinus coronam cum eo accipiat in celesti patria;
Si raptor aut fur fuit. fiat elemosinarum largitor: si prodi-
gus. fiat modestus: si auarus. fiat largus: si fornicator. aut
adulter. fiat castus: si ebriosus fuit. fiat sobrius; Similiter
ab omni reatu in quo antea deprehensus fuit: se amplius
contineat; O sancti iacobi peregrine: noli mentire illo ore: quo
eius osculatus es altare; Cum pedibus quibus tot passus pro eo fecis-
ti: noli ire ad praua opera; Cum manibus quibus eius altare uene-
randum tetigisti: noli malum operari; Si totum corpus tuum ad-

custodiendum ei commendasti. que omnis artus tuos illi custodi. Si
ouis fidelis es illi commendata. noli esse uiciorum ueprib; errone-
Quod ei dedisti. non des lupo. Noli seruire diabolo. qui debes
iure seruire deo. et eius apostolo. Si uis habere ualentem patronum
protectorem tibi et adiutorem. beatum iacobum habeto amatorem.
Multi enim testantur se in multis casib; ipsius auxilium sen-
sisse. Qualiter uia peregrinalis a priscis patrib; oritur. et
quomodo perambulari debeat. nobis est declarandum. Ab
adam enim exordium sumitur. et per abraham et iacob et filios
israel usque ad xpm diriuatur. et per xpm et apostolos usque hodie
augmentatur. Primus peregrinus adam habetur. quia ob transgres-
sionem precepti dei a paradiso egressus in huius mundi exilio
mittitur. et per xpi sanguinem et gratiam ipsius saluatur. Similiter
peregrinus a proprio loco digressus. in peregrinacione propter trans-
gressiones suas a sacerdote suo quasi in exilio mittitur. et per
gratiam xpi si bene confessus fuerit. et in penitencia sibi commis-
sa per propriam uitam finierit. saluatur. Abraham patriarcha peregrinus
fuit. quia de patria sua in aliam profectus est. sicut illi a domino dictum est.
Egredere de terra et de cognacione tua. et ueni in terram quam mon-
strauero tibi. et faciam te crescere in gentem magnam. Sicque agitur.
Egreditur de propria terra. et in aliena augmentatur prosapia sancta. Simili-
ter peregrinus proficiscens si de terra sua id est. de terrenis negociis et con-
suetudinib; prauis suis. et de cognacione sua. id est. de reatuum
suorum noticia exierit. et in bonis operib; perseuerauerit. procul du-
bio illum faciet dominus crescere in gentem ingenti angelica beata
gloria. Item iacob patriarcha peregrinus extitit. quia de patria
sua egressus in egipto peregrinatur et commoratur. Sicut iacob in
egipto que interpretatur meror et tenebre commoratur. sic pere-
grinus a patria sua egressus sanctorum suffragia postulans. ob delic-
torum suorum recordationem in merore mentis et oculi et tene-
bris penitencie debet commorari. Item filii israel peregrini fue-
re. dum ab egipto in terram promissionis per diuersa laborum et bel-
lorum prauorumque experimenta profecti sunt. Et sicut illi per multos labo-
res terram repromissam ingressi sunt. sic peregrini ut patri-

Marginal notes: … primus peregrinus … fuit … | Secundus abraham | … | … peregrinacio iacob | peregrinacio filiorum israel

am celestem fidelib; repromissam ingredi possint. Phospitum lecc ii
fraudes innumeras & ascensiones monciū. & descensiones ualli
um. & pauores predonū. & anxietates laboꝝ diuersoꝝ. ad scoꝝ
presidia postulanda ꝓfecti sunt; Ipse dn̄s nr̄ ihc xp̄c postquā
suscitauit a mortuis. a iherosolimis rediens ꝑmꝰ ꝑegrinus
extitit. ut discipli obuiantes illi dixert; Tu solus ꝑegrinꝰ
es in ihertm; De quib; disciplis postea scriptū ē. qa co-
nouert dn̄m in fractione panis; Inuia dn̄s non cognoscit.
s; dū pascit cognoscit; Sic dū ꝑegrinꝰ felix paupes pascit. a dn̄o cognos
cit. illū dn̄s cognoscit. & se ipsū illi cognosci ꝑmittit. & cit; Qi eni pau
beatū illū facit. ut psalmista ait; Beatus qui intelligit sup peres pas-
nū & paupē. in die mala libauit eū dn̄s; In die mala libabit. qa
in iudicii die libabit a diabolicis nexib; & saluabitur; Et apꝰ
toli inde ꝑegrini fuere. quos sine peccunia & calciam̄ta
dn̄s misit; Qua ꝑpt peccunia nullo m̄ ꝑegrinantib; defer
re cōcedit. n̄ cū egenis eandē peccuniam expendant; Si abs
q; peccunia illos misit. quid erit ex illis q̄ nc̄ cū auro & ar
gento ꝑgunt. satis edentes & bibentes. & nichil egenis imptiunt.
Profecto non st ueri ꝑegrini. s; fures & latrones dei; Ve
rū ab aplico consorcio alienant. & alia uia tendere uident. q̄
censum suū defert. & ꝑegrinis egenis minime largiunt;
Attendant quid ipse dn̄s ꝑegrinis suis euntib; dicat; Nolite
posside aurū. neq; argentum. neq; peccuniā in zonis uris. n̄
peram in uia. neq; duas tunicas. neq; calciam̄ta. neq; uirgam;
In aptis sic missis dat intelligi. q̄d non liceat ꝑegrino ꝑpum
deferre. n̄ egenis illud studeat erogare; Aut secū censum n̄
deferat. aut si fert cū paupib; expendere studeat; Si aliter
fecerit. attendat quid ipse dn̄s uiro cuidā se interroganti
ait; Si uis ꝑfectus ēē. uade & uende omīa que habes. & da
paupib; & sequere me; Non ē illi q̄ sua uende & expende
in ꝑegrinacione student dn̄m secunt. s; q̄ sua uendunt & e
genis largiunt; Sic multitudini credenciū oli erat cor u
nū & aīa una. & nemo dicebat ꝑpriū. s; erant illis omīa cō
munia. sic cunctis ꝑegrinantib; debent ēē omīa cōmunia.

cor unum et anima una; Valde enim turpe est et magnum dedecus
gravissimumque peccatum: cum alius peregrinatum esurit: et alius ebrius
est; Omne bonum in commune deductum: clarius lucescit; Peregrinus
qui sumptum in itinere ultra quam necesse est illi portat. et cum egenis non
expendit. sed ad propriam domum retulit: cum Anania et Saphira timeat
ne dampnetur: qui precium agri venditi retinendo. accepta male-
dictione a sancto Petro apostolo subito letum subintrarunt; Si Dominus
in Iherosolimam non equum aut mulam sed asinam equitavit: quid erit
de illis qui cum equis et mulis pinguissimis magnisque felicitatum
trossellis illuc pergunt: Si beatus Petrus Romam absque peccunia
discalciatus ivit. et tandem crucifixus ad Dominum perrexit: cur mul-
ti peregrini cum magna peccunia et vestimentis duplicibus equitan-
tes. cibos deliciosos edentes. vinum fortius bibentes. et nichil
egenis fratribus suis impercientes ad eum tendunt: Si beatus Iacobus
absque peccunia et calciamento per mundum peregrinus ivit. et tandem
decollatus ad paradisum perrexit: cur ad eum peregrini diversis ga-
zis refecti. nichil egenis erogantes tendunt: Si Petrus et Iacobus
absque peccunia mundum perambularunt. sine etiam intermissione
orantes: quid erit de illis qui cum peccunia. rapacitatis vel alicuius
iniurie vel usure adquisita: vel luxuriis incestis. vel mendosis fa-
bulis. vel verbis ociosis. vel derisoriis locucionibus vel ebrietatibus
vel cantilenis. ad eorum limina tendunt: Si beatus Egidius sive
sanctus Willelmus. sive mirabilis Leonardus Christi confessores felicitatem
terrenam contempserunt. et remota loca scilicet deserta. a cognatis suis
et a notis elongati sine precio petierunt: vitamque celibem ibi cru-
dis erbis et aqua sustentati. crebris vigiliis et ieiuniis inten-
ti duxerunt: quid erit de illis qui cum magno censu minime ege-
nis erogantes. edentes sufficienter et bibentes. ad eos tendunt:
Porro aliam viam tenere videntur quam ipsi non tenuerunt; Illi vero
sua pauperibus erogantes efficiuntur felices: isti sua minime lar-
gientes donis celestibus profecto sunt egentes; Illi habundabunt
in evum: isti mendicabunt in eternum: Et quid erit de illis qui cen-
sum suum. non suum procul dubio sed alterius observant et mendicant.
et turpe in eodem itinere cum peccunia illa tandem mortui

tur. Peregrinus qui cum pecunia in itinere sanctorum moritur. a reg
no uetorum peregrinantium profecto alienatur; Ille utique censum bene
portat in sanctorum itinere. qui omnibus sibi petentibus alimoniam tri
buit. et pauper efficitur si sumptus illi defecerit pro celesti amore;
dampnatur et ille. qui elemosinas uel facultates a quolibet peregri
no in itinere defuncto acceptas non reddit. quo defunctus pre
cepit. sed sibi retinet et expendit; Quid prodest fratres dilectissimi
iter peregrinacionis homini arripere. nisi ierit legitime. Legi
time uero ad beati iacobi limina tendit. qui antequam iter incipiat
his qui iniuriam ei fecerint dimittit. qui de omnibus preoccu
pacionibus de quibus aut ab aliis aut propria conscientia acusatur.
si fieri fas est placationem facit. qui a pastoribus suis aut a subiectis.
aut a coniuge. aut a quibus cumque ligatur legitimam licenciam acci
pit. qui reddit si potest quod de iniusto habuit. qui dissensio
nes sue potestatis in tranquillitate conuertit. qui penitenciam
de omnibus accipit. qui domum suam bene disponit. qui res suas da
das propinquorum sacerdotumque suorum consilio. ceu ad leti debitum
elemosinis preordinat. qui postquam iter cepit necessaria corporis
et anime peregrinis egenis. ut prediximus uelut fratribus suis prout
potest tribuit. qui non ociosa uerba sed sanctorum exempla dicit. ebri
etatem. litem et libidinem fugit. dominicum officium si non omnibus di
ebus saltim dominicis et festiuis audit. sine intermissione orat.
et cuncta aduersa pacienter tolerat. qui postquam ad propria re
uersus fuerit ab inlicitis se abstinet. bonisque operibus usque in finem
perseuerat. ut psallere quat cum psalmista dicens; Cantabiles
mihi erant iustificationes tue domine. in loco peregrinacionis mee;
Et qui propter uiam peregrinalem missas et matutinas perdit. melius redu
obus bonis amittit; Si uero pauper est. et aduersa et prospera pacien
ter sub portet. necessaria ab habentibus sibi impetret. benefactorum
que suorum et omnium pro salute oret; Peregrinis pergentibus caute con
siderandum est. ne scisma aut lis sit inter illos; Enim uero in beati egi
dii piissimi confessoris basilica ueneranda. olim uidi quadam
nocte uigilantes quosdam. pro eiusdem sancti cathedra litigantes; fran
ci in sede que est iuxta arcam sedebant. et wasconi in ea sedere

appetentes illos debellabant; Interea tanta fuit inter illos bacu
lis. pugnis et lapidib; percussio et pugna: qd illorum unus uulnere gra
ui percussus. solo lapsus exanimatur; Alius quidam capite percussus.
usq; ad castellum nouum uia petragoricensi iuit: et ibi obiit; Qua
propter uitanda e peregrinis contencio penitus et ebrietas; Hec enim
sunt duo uicia: que omnes sci omnesq; scripture detestantur; De
contencione per quendam sapientem scriptum e; Lis minimis
uerbis interdum maxima crescit; Et rursum; Preterite litis
noli maledicta referre; De hac beatus paulus ait; Cum sit inter
uos zelus et contencio. nonne carnales estis: Nonne homines
estis: Hoc e qd psalmista ait; Irascimini et nolite peccare; Iram
suam uir sapiens paciencie mitigare debet: ne peccet; Rursum
beatus paulus ait; Sol non occidat super iracundiam uestram;
Nolite locum dare diabolo; Qui enim per iram peccat: procul dubio
locum diabolo donat; Contencio in tantum olim creuit: qd non
solum in filiis isrl uerum etiam in dnicis disciplis pedem exten
dit; Facta e enim dissensio inter paulum et barnabam: ita ut
discederent ab inuicem; Et facta e contencio inter discipulos ihu:
quis eorum uideretur e maior; Quib; dns humilitatis formam quam
sequantur. modesta racione opposuit dicens; Qui uoluerit in
uobis primus esse: sit omnium seruus; Et ne presidentis animus
ad elacionem potestatis sue. delectacione rapiatur: recte per sapi
entem dr; Ducem te constituerint. noli extolli: s; esto in illis quasi
unus ex illis; Prouidendum tamen ne uniuscuiusq; precessoris disci
plina. aut districto sit rigida: aut tolerancia sit remissa;
Igitur sic contencio humilitate temperatur: sic ebrietatis uicium
modesta potacione limphe refrenatur. ut per quendam sapientem
obtime dr; Ebrietas fex e limphe potacio pax e; Ebrius
socium ad pugnam prouocat. litem amat. pacem odit. discordiam semi
nat. sociorum capita frangit. patrem etiam et matrem percutit. dam
pna offendit. sensum amittit. libidini seruit. uim perdit. turpia
uerba dicit; Quid plura: Ebrius pauper cornua assumit; Qua
propter uinum limphatum sapientes. olim bibere consueuerunt; Vinum
enim limphatum. modice potatum. reddit hominem sanum. le

de ebrietate

[uin]o limphato

lect ii

tatum. facundum. sobriū. fortē & locacē; Vinū in moderate
potatū. hominē ut dirim' reddit ebriū. obliuiosū. furibundū.
idiotā. fatuū. insanū. libidinosū. sommisq; deditū; De ebrieta
te scriptū est; Vbi regnat uinū. nullū latet secretū; Noe p̄mū
uineā plantauit. & uino inebriat' uerenda suam discoopuit. hic
esaias ait; Ve q̄ potentes estis ad bibendū uinū. & uiri fortes ad
miscendā ebrietatē; Et rursum idē ait; Ve q̄ cōsurgitis mane
ad ebrietatē sectandam. & potandū usq; ad uespam. ut uino
estuetis; Citara. & lira. & timpanū. & tibie. & uina st in cōuiuiis
uris & opus dn̄i n̄ respicitis. nec opa manuū ei' cōsideratis;
ꝓpt'ea ductus ē captiuus popl's m's. quia non habuit scientiā
dicit dn̄s; De ebrietatis uicio ioel ꝓpħa ait; Expgiscimini ebrii
et flete. & ululate om̄s qui bibitis uinū in dulcedine. qm̄ ꝑi
it abore uro anima ura; Et q̄a uinū in corpore bibentis
uenerē nutrit. recte sapiens ait; Vinū & mulieres aposta
tare faciunt sapientes; Hinc beatus paulus ait; Nolite in
ebriari uino in quo ē luxuria; A uino luxuria non egredi
tur. s; a bibente uinū libido gignit'; Igit' non ē culpa ui
ni. s; culpa bibentis; Vinū res ē obtima & bona. a dō sct crea
ta. s; quia ebriūs sine discrecione bibentib; se uenerem pre
stat. nulli de illo inebriari liceat; Rursum q̄d nulli de il
lo inebriari liceat. recte sapiens ait; Ne intuearis uinū qn̄
do flauescit in uitro. & dum splenduerit color ei'. ingredi
tur eni blande. s; in nouissimo mordebit ut coluber. & sic
regulus uenena diffundit; Coluber usus ē hominē dor
mientē mordere. & regulus non solū mordere uerū etiā
uenena mortifera in uulnere diffunde; Colub' q̄ hominē
dormientē momordit. diabolū tipice ostendit. q̄ igne li
bidinis inflāmat & pcutit. quē inebrietatis uicio tor
pentē inuenit; Regulus q̄ uenena in hominis carne dif
fundit. ipsū generis humani hostē simulit' designat. qui
ebrioꝝ cordib; multa uicia sct contencionē. emulacionem.
iram. & rixam. dissensionē. inuidiā. odiū. fraudē. uenerē. apos
tatam mentē ministrat. que sct uicia de ebrietate nascen-